

חמש נקודות המפנה במלחמת העולם

אדירה בפני תותחים בריטיים — אילו אפשר היה אז לבצע במהרה את הו ב ל ת החיילות והציוד הממונע בהיקף רב, "אילמל" זה — הוא שעמד, כחומת-פלידה, בין צבא-השריון של היטלר לבין אדמתה של אנגליה. בקיץ 1940, בו בזמן שמיליון לוחמים נאציים השחרעו לאורך חופי צרפת, בלגיה והולנד, בשרים "היום נצד נגד אנגליה, ומחר — נגד מלוא העולם", גילו סיוריה האוויר הבריטיים כי פ ח ו ת מ מ י ש י הם מספרן של ספינות-צבא — ואף אלו קטנות היו — שבפי הנער שלדה, זה אחד המעטים בין גמלי ארצות-השפלה שלא נחסמו במפלות של חורבות-המלחמה" —

"את האחריות בעד קוצר-הרואי לגבי בעית ספינות-עלילה בתופים יש לחלק בין הכללי הגרמני, "חסרה-נסיגון במלחמה אמפיבית, ובין גרינג, כראש הייצור המלחמתי, גרינג נתן לארבע תכניות-ייצור חשובות אחרות, צבא יו ת וכות-בכורה על פני ספינות-עלילה, ב-1939 וב-1940" — ...והאדמירל רדר, אשר הבטיח להיטלר להרעוב את בריטניה עד כדי נגיעה באמצעות הסגר-הצוללות, שיכנע את גרינג להיחזק את בנית-הצוללות בחתכים, מכונות וכוח-אדם על חשבון כל בניה ציית אחרת, וספינות-העלילה בכלל זה" — — — "היטלר עשה מאמץ נואש לחיזוק המצב לגבי ספינות-העלילה. ספינות-מטען וסירות-דייג נתפסו בגמלי האומות הכבושות, ומנהר הדנובה, במרחק 1300 קילור מטר, הובאו ביבשה אסדות-נהר שהותחמו והותקנו לשירות. ברם, חזרות-פלישה שנערכו ונכשלו כי ספינות גרילות אינן מותאמות לחלוטין כדי להרוס בהן אל השרטונות ובשפות-הים — דבר הכרחי בשעת הסתערות על עמדות-חוף מוגנות — ואסדות-נהר היו אטיות מדי, רובן, כפי שנתגלה, היו זקוקות ל-15 עד 20 שעה בשביל לחצות את ה"תעלה", וכך נשלל כל סיכוי לאפתעת-לילה, ואפילו ה"לופטוואפה" כחשדותיה היתה עומדת בפני תפקיד בלתי-אפשרי של חיפוי אוירי לאור היום (*)" — — —

צינונים, שיש בהם כדי מתן תשובה לתמיהותיו של הציבור בשעתו, הן לסיבות שמנעו את היטלר מלערוך נסיון לפלישה, והן לגורמי דחייתה של התקפת בעלי-הברית על חופי אירופה — המער.

באחד הירחונים הרציניים שבארצות-הברית, "Harper's Magazine" מתוודש פברואר ש. ז. נתפרסם מאמרו של אלברט קר, מעוד ריו של דונלד גלסון, ראש מנגנון-הייצור של אמריקה לימיה-המלחמה. ענין רב במאמר מסכם זה, הן לניתוח מהלך-המלחמה בכללו והן להבנת הגורמים אשר — מצד אחד, איפשרו את התפתחות האסטרטגיה של בעלי-הברית, ומאידך גיסא — עיכבו ודחו לזמן-מה כמה משלביה, כגון את הפלישה הגדולה לחופי מערב-אירופה. ולא תמיד הובנו כראוי גורמים אלה ע"י ציבורנו.

שם המאמר — "חמש השגיאות הגורליות של הצייר", לדעתו של קר, אילולא חמש השגיאות הללו — אין הן הנמנע בין הנצחון בהאבקות הנוכחית היה לכוחות הרשע, שהיה אזי מצליחים לנצל, עד תומה, את חוסר נכונותן וחולשתן של ארצות הדמוקרטיה באותה תקופה. אכן, המאמר נפתח בזה המשפט: "בספטמבר 1940 וזה כבר ה"צייר" במלחמה". ולאחר תיאור מידת הנצחון, ויתרון הכוח, שכבר הושגה באותם הימים ע"י ה"צייר" — מציג בעל-המאמר עצמו את השאלה: — "מה קרה? מדוע נשתבשה תכנית-הנאצים, הכל כוללת, לכבוש העולם?" לפי דבריו עצמו "מנהיגים צבאיים ומומחי-הייצור שבאנגליה ובאמריקה בחנו את התעלומה הזאת והם העלו עדות בדוקה לכך כי ה"צייר" באסטרטגיה שלו נכשל בחמש שגיאות גדולות, מסוג הגורם לקסטרופות; וכי השגיאות הללו הן הן שחיסלו, אולי יותר מאשר כל מעשה של בעל-הברית, את עדיפותן של המעצמות הפשיסטיות, ואיפשרו את מלחמת-התנופה הכבירה של האומות המאוחדות".

* * *

הראשונה בשגיאות לא היתה מאלו הנראות לכל, היה זה משגה באסטרטגיה-רבתית של "יצור" למלחמה, שנעשה בברלין ב-1939. בערוך הנאצים את תכניותיהם ליצור-מלחמה ל-1940 ונחו את הבניה של ספינות-עלילה-בחופים בהיקף שהיה מאפשר את הפלישה לבריטניה. כי מכל בחינה אחרת, כמצב שלאחר נפילת צרפת, היתה הפלישה אפשרית בעיני מומחי-מלחמה נאציים ובריטיים כאחד. חליה-האוויר הגרמני, והוא טרם נפגם אז, יכול היה לתת הגנה

„דרושות הוי ספינות שבנו במיוחד — ואי אפשר היה בעצדן. ומפעליה הפלדה, המסי פנות ובתי החרושת למכונות שברחבי גרמניה הופנו לזמן מה לבנותן, ברם, כפי שידוע היטב למסדותינו אנו, ייצור מערכת ספינות עליה הוא תפקיד כביר. צי ארה"ב ראה לו הכרת לספח את צי שר סוגים, — כל סוג ותעודתו המיוחדת — של ספינות ורכביהם אפילו העברת חילות הפלישה, סנקים, מכונות, אספקה וציוד. מהימנות גם כמיוניות ספינות העליה אשר צבא אמפביי חדיש נזקק להן. ליד דונקירק, כשהיה צורך בהדיפת התקפות מהאוויר בלבד, היה על הבריטים להעסיק למעלה מ-900 ספינות שונות מכל סוג וגודל, להוריד לתוכן 335.000 איש ללא ציוד, כשהם לחוצים וצפופים באני ללא כל חשדון שבמכות או שבמבנה ארגוני. אפילו כשאנשים נושאי חילות עמדו לרשותו של היטלר עוד היה זקוק לכמה אלפי ספינות עליה מגודל הגון למען הביא אל מעבר לתעלה דיביות ממוכנות במספר כזה שהיה בו כדי כיבושם והרחבתם של ראשי חוף בעלי ערך. וזמן רב לפני שהתעשיה הגרמנית יכלה להספיק ולמלא את דרישות ה"פירר", באו התמורות במסגרת המלחמה והרסו את תקוות הנאצים לפלישה מוצלחת..."

* * *

כשגיה בשאיפותיה רואה גרמניה המחבר — ומיהסה שוב לגרינג — שלא התרכזה בהתקפות האוויר בשלהי 1940 על תעשיות המלחמה הבריטיות, זה החלק הגריש ביותר לפגיעות שבמערכת הגנת האוויר הבריטית. תחת זה ריכוז ההתקפות אנו ה"Morale" דהיינו — האיתנות הנפשית של הציבור הבריטי, זה הגורם שהיה, אולי, קשה יותר להכריעו מאשר כל חוליה אחרת בשרשרת ההגנה.

לפי ההערכות של היום ערך גרינג את התקפותיו כשלושדותו 9.000 מטוס בערך, מול מטוסי קרב בריטיים שמנו פחות מ-3.000. הוא ניסה לחזור על הסדר בו נהג כלפי פולין, ארצות השפלה וצרפת: חיסול התנגדות הראף, תחלה, ואחריו הפעצה בלתי פוסקת של ערים ומתקניה צבא, עד שישבר התוקף הנפשי הפנימי של המתנגד.

...ברם, שלב א' לא הושלם לעולם. היתד שבהנה הבריטית היו ההמירה וההחלפה של מטוסים וצוותיהם — — בין ספטמבר 1940 למאי 1941 הופלו כ-3.000 מטוס גרמניים, מחקר 900 מטוסים בערך של הבריטים. בהחלפתם של אלה האחרונים נתאפשרה עי עבודה ללא הפוגה של בתי החרושת... בחודשי משבר אלה קיימו בתי החרושת בקושי את הייצור כדי החזקת כוח האוויר בהיקפו הקודם" — — —

רק ב-1941 שינו הגרמנים את האסטרטגיה האווירית שלהם וניסו להכות את מאמץ המלחמה הבריטי בשרשיו החרשתיים, ואז היה זה כבר מאוחר מדי" — — — "אם מקודם חצי תריסר של בתי החרושת היו המפתח לייצור ה"ספיטפיירים" של בריטניה" — — — "הי ב-1941 כבר הושלמו בתי החרושת מוטוסים חדשים וייצור התלקח המכריעים פוור פיוור רחב מאוד; וההחכמה השאל האמריקאי כבר פעל, כשמואת מטוסיו משלימים את התפוקה הבריטית. חוסר הדמיון של גרינג, שזכה לשם אפילו בגרמניה, של מהיטלר את השינוי לדחוק את כנפיה של אנגליה מן האוויר."

„לשגיאה השלישית הגדולה של ה"ציר" אחראי היטלר עצמו, עם שותפו מוסוליני" — — — "הידיעות, ממקורות אישליקים ושויצריים, מאשרות כי בפגישת ברנו, ב-4 באוקטובר 1940, דולל מוסוליני את תכנית הפלישה ליון, והיטלר הסכים לכך. אומרים כי בשעה השתים עשרה, בהקשיבו לבסוף לספקיותיו של המטה הכללי, ניסה ה"פירר" לדחות את הפלישה — אך ללא הועיל, כי האולטימטום האיטלקי ליון כבר נמסר אז" — — —

„ההפתקאותיון זו של מוסוליני, אילו גרמה רק לתבוסת צבאות האיטלקים, להפסד כמויות גיכרות של ציוד ולאבדון הגרמניגה האיטלקית — כי גם אז היתה הצרה הזאת מכאיבה למדי. אבל תוצאות התבוסה פגעו בלבד ממש של אסטרטגיה ה"ציר". כי היא הפכה את לוח המצבים של ה"ציר", בבלקנים ובמצרים, במשך חדשים — וחדשים חיוניים. והיא עלתה לו להיטלר בסיכוי היחיד שהיה לו לגרש את הבריטים מאפריקה הצפונית" — — — "הרבה יותר מכריעה בחשיבותה האסטרטגית היתה מצרים, בה היו הבריטים חלשים מבחינת עצמת המיכון. היה מן המושכות הצבאיים הראשונים בכרלין, כי בנפול מצרים תפסיד בריטניה את הקף היחיד אשר ביה לקראת כניסה מחדשת לאירופה ואפשר יהיה להציגה או במצוק בכל אתר במזרח הקרוב והתיכון."

* * *

„ורעה מזו באה לו ל"ציר" ב-1941, כששירותו הידיעות הצבאי הנוצז אשר לגרמניה לא הצליח לחזור אל סודותיה של הרושת המלחמה הרוטית. בינו אותה שנה, בהחל הפלישה לרוסיה, ידע הפיקוד הגרמני העליון — בהתאם לעתונות הצבאית של ה"רייך" — את יכולת הייצור של מפעלי המלחמה הסובייטים עד הבוגר האחרון" — — — "אך האמת היתה, כי עמוד השדרה של מערכת הידיעות הגרמנית ברוסיה רוצץ עוד בימי ה"סטיהריים" הגדולים שבאמצע שנות השלושים. המרגלים שעוד נותרו לגרמניה ברוסיה

לאחר 1939 היו מעטים וחסרה להם הגישה לסודות מלחמה אמיתיים. הם היו נבהלים לתת דוחות שישנעמו למפקדם, ונאחזו בכל פירור של ידיעה. כיום נראה, כי כמה אישים רוסיים הותר להם "להשמיע סודות מחדר" — ועל אלה עטו סוכני הנאצים שעמלו להקנות דעת ל"הילה המסטרס" (*). — "המטה הכללי הגרמני נכשל בחוסר-הערכה משונה ביותר של תפוקת הטנקים, המטוסים והתותחים של רוסיה. בשלושת חדשי המלחמה הראשונים איבדה רוסיה, לפי הדו"חות האלה, 7,000 טנקים, 8,900 כלי יריה ארטילריים בני קליבר גדול ו-5,300 מטוס. מומחים גרמניים חישבו, כי עתודות-הציוד הסוב- יטיות פוזחות והולכות במהירות כזו, ששום הגנה יעילה בפני ארמיות-השריון הוילהאיו- לא תהא אפשרית לאחר ששה חדשי קרבות גוספים" — — —

"למעשה, בתי-החרושת הרוסיים — ביחוד אלה שממזרח לאורל, אשר אחדים מהם נראים כענקים, אף בעיני אמריקאים — היה ביכולתם להתמיד, כמעין המתגבר, במשלוח מכונות-קרב לחזית, זאלו והגברו ע"י טנקים, מכונות ומטוסים ברי- טיים ואמריקאים" — — —

"השענות של היטלר על שירות-הידיעות הנאצי, כעל בסיס עובדתי לאסטרטגיה ה"איינזר- איטיבית" שלו ברוסיה, הצעידה את גרמניה למסע-מלחמה רצוף-כשלוניות, מה הגדולים ביותר בהיסטוריה הצבאית."

* * *

— — — "לארבע השגיאות העצומות האלו הוסיפו ה"פ"נ"ים את החמישית, והקשה שבכולן, ב-7 בדצמבר 1941, בהעריכם יתר על המידה את חשיבותו של יתרון ב"רדנאוטים" (אניות-המערכה הכבדות) — — —

"האסטרטגיה הצית המסורתית של יפן רואה את יתרון-הכוח באניות-מערכה כתנאי מוחלט למלחמת-תנופה ימית למרחקים גדולים. את

(*) רחוב מוסדות הממשלה המרכזיים, עם מיניסטריין-החוץ, בברלין. — ה"מ"ע"ר.

הסיירות והמטוסים מעריכה היא בראש וראשונה בשל יכולתם להנחית מהלומות-פתע, כאמצעי לגרום נזק לאויב ולמנוע בעדו שיפריע מן ה"ים לפעולותיה של יפן ב"יבשה. תוכני התכניות שבטקיקו לא ציפו לכך כי סיירות ונושאות- אווירונים אמריקאיות (*) תוכלנה להזחל "חטיבות- שליות" (**). שיהיה בהן כדי להגן על בסיס כמו האי מייווי נגד צי עדיף, או לחפות על פלישה לתוך עמדה מוגנת, כגון בגוואדלוקנל. הם חשבו, כי מהלומת-אפתעה מוצלחת על פירל-הרבור תאלץ את ארצות הברית לנהוג ב"ה"ג"ה, תכבול את הצי שלנו אל שטחי הים שמעבר מזה של הואי, ותורשה להם לנתק את גתיבי-הספנות שבדרום האוקיינוס השקט כרצונם, — דבר שהיה מונע בעד סיוע אמריקאי ממש לאזור- המגן אשר לאוסטרליה" — — —

"פירל-הרבור פגעה בנו וזעזעה אותנו, אך היא לא גרמה הפסקת עזרה רחבת-היקף לבעלי- בריתנו, כפי שקיווה גרמניה, ואף לא מנעה בעדנו מלנהל מלחמת-נ"פ"ה באוקיינוס השקט, כתקוחה של יפן. ואולם הזעזוע הזה, כפי שכבר הספיק להכיר העולם, פ"ת"ח את יכלתנו העצורה, הכבירה, לערוך מלחמה טוטלית בכל הזירות..."

"כיום של פירל-הרבור — זה המשגה האסטרטגי הגדול החמישי של ה"ציר" — כבר נגזר דינו של גרמניה, איטליה ויפן, אלא שהן עצמן טרם ידעו זאת."

"כיום הן יודעות כבר."

(*) לאחר שצי ארה"ב באוקיינוס השקט שיכל כמעט את כל אניות-המערכה שלו, עקב התנפלות- האפתעה בפירל-הרבור.

(**) "Task-Force" מונח אמריקאי, מקובל, בראש וראשונה, בצי, אך גם בחיל-האוויר. משמעו — ציורף-שלייחות אשר הוטל עליו ביצוע אבטונומי של תעודה אופרטיבית מסוימת. לרוב מצרפים לכך יחידות מסוגים שונים, יש "חטיבות- שליות" הכוללות גם אניות-מערכה, או נושאות- אווירונים, ולעיתים משתתפות בהן סיירות ואניות- משחית בלבד. הכל — לפי התעודה שהוטלה.

ביצורי "קו-גוסטב" בחזית איטליה

נקודת תצפית שנבנתה, מעשה-ערמה, מתחת לשרישי המסתעפים של אילן; קן למכונת-יריה על שביל-מעבר שבין חרבות בית הרוס, שמקומו נבחר יפה למען יוכל לכסות באש ולקטול כל מי שיקרב אליו על פני רצועת השטח, מעבר הנהר רפידה, או לירי, או גרילאנו.

וראוי לנתח יתדות-ביצור אלה, ראיתי מאו"ת של שונות, כל אחת — לאדם-אחד. נברו אותם

להלן. ניתן תיאור מערכת ביצורי-שדה מודרניים, אשר הוקמה ע"י הגרמנים באיטליה, מתוך התאמה לתנאי הנוף ההרי בארצות היס-התיכון:

לא היו ב"קו-גוסטב" ביצורי-איתנים וערים תת- קרקעיות, כדוגמת "קרמגיניו". כאן נקטו במת- כונת מחמירה וקשיחה בהרבה.

עיקר-העיקרים בקו גוסטב היו: — שוחות בקרקע, בגודל שהספיק כדיוק לאיש אחד במכוון;

באמת החול של סוללות השיפוע שלאורך הדיר כים העולות מן הנהרות; אורך השוחות 4" רגל, ועומקם — כשתיים, ועשרה רגל הוא עובי הסוללה שעליהם, למגן בפני הפצצה והפגז. שרשרות-שרשרות של עמדות כאלו משתרעות לאורך כל הדרכים והנתיבות. הרעיון שביסודן הוא, כי משיקרבו חיילי-הברית המתקדמים ביותר אל העמדה הראשונה בשרשרת — עובר כל אחד מהמגינים לעמדה שמאחוריו ע"י זינוק מהיר על פני מרחק שאינו עולה על 5 מטרים. ואשר לנקודת-התצפית שמתחת לאילן, השתמשו גם כאן הגרמנים בשפה הגבוהה של תעלת הכביש.

„חבורות-הסער" בצבא ארצות-הברית

הם תפרו, מעשה-מנהרה, לעומק הסוללה ועשו מאורה למגורים, ומשעול שנדרך בדבועי סימן לכך, כיצד היו הולכים אל ראש הסוללה שמל מעלה, מספר מטרים לימין מן האילן, לרגלנו. הם יכלו לראות כל דבר שעשינו. מובן מאליו מה היה תפקידם של קני-כלי-היריה, בנוי-האבן, אשר בתוך הכפרים. מש נאלצו לסגת — היו משאירים את „סימן-הזהוי" שלהם מאחוריהם: מוקש שהוסתר בעומק אינץ' או שנים מתחת פני דרך-הטרישים המובילה אל מאורחם שנעוצה.

לפי הודעת מיינסטריון המלחמה האמריקאית היו „חבורות-הסער" של צבא ארה"ב הראשונות לתקוף את הנקודות המבוצרות של קו-ההגנה הגרמניים בגזרות בהן עלו חילות האמריקאים בחוף צרפת. אלו הן חטיבות מיוחדות, בעלות אמן גבוה, שנועדו במיוחד לתפקידי התקפה על עמדות מבוצרות, וכל אחת מהן מונה 30 איש. כל חטיבה כזאת מורכבת 7 חוליות נפרדות. בחוליה הראשונה 5 רובאים. עם ראשית העליה בחוף התקדמו אנשי החוליה הזאת ותפסו עמדות

על מנת לשחק באש רוביהם, או בעזרת רימונים, את אש התותחים ומכוונות-היריה מתוך תיבות השדה של האויב. בעקבות הרובאים הלכו גוזרי-התיל. אחריהם באו אנשי חוליות-המקלע, המונה 4 אנשים; ושוב, אחריהם, „תותחני הרקטות", הנירים רקטות מתוך כלי-היריה (של חילי-הרגלים) הידוע בשם „בוקה". הם-הם אשר העניקו את המהלומות הסופיות לחיל המצב שבתיבות-השדה המתנגדות.

מיסדה של „אסכולת-הקרב"

לא רבים בציבורנו יודעים, כי „אסכולת-הקרב", בהן טופח ארגון-הקרב החדיש של הצבא (את פירותיהם שהבשילו ראינו זה עתה בראשית הפלישה לצרפת), — „אסכולות" אלו יוזמן ומי יסדן היה קצין יהודי, בשירות הצבא הבריטי. בסוף חודש מרס ש. ז. „גודע" על מות-רב-קרב של המיור ליאונל ויגנס, מרגימנט „קלציה-מלך" (אותו רגימנט עצמו שעליו נמנו הגדודים הע"ב ריים במלחמת-העולם הקודמת), אשר הניח את היסודות לאמון-הקרב החדש.

בפרוץ המלחמה היה קפיטן בצבא הטריטוריאלי. בהשפעת הדור"א אשר פרסם הגנרל אלכסנדר לאחר דונקירק, שיקע עצמו בלימוד מערכותיהם של דרכי האמון הקודמים לחיילי-הקרב. כתוצאה מכך קמה אותה „אסכולת-הקרב" אשר שימ

שה דוגמה ומתכונת לכל האחרות שהוקמו בעקבותיה. וליאונל ויגנס הוא שהניח לה יסוד והיה מפקדה הראשון. לאחר שעשה בדרגת לויטננט-קולונל, כמפקדו של בית הספר לאמון המדריכים בבריטניה שליד המפקדה הראשית, הלך לסיציליה בתורת מסתכל במסע-המלחמה והביא אתו משם ידיעות רבות ערך. בחזרו לדרגת מיור הוא ארגן חבורות-גריליה איטלקיות, ובנצחו על חטיבה מערי רבה, של בריטים ואיטלקים, נפל חלל בקרב. המיור ויגנס, — בן 37 היה — זכה בהצלחה ניכרת כיועץ משטטים בלונדון, לקח חבל פעיל בחייה-הקהילה היהודיים. הוא נמנה כחבר בבית הכנסת „מערב-בלונדון", והיה פעיל בעניני העזרה לפליטים יהודיים.

מאנשי וינגייט — בן 21 קולונל

יכולתו. של אי-התחשבות מוחלטת בענינים שבי מעמד המקצועי ובכוונות-יתר חברתיות. באפריל ש. ז. נתפרסם בעיתונות הקטע הבא: „לויט-קול. סיריל א. ג'ונס, בן 21, אשר שירת עם המ-גנ המנוח אורד וינגייט, נהרג

עם הידיעה על מותו בקרב של קצין בריטי צעיר בכורמה ניתן לנו להציץ קמעה לתוך אותה אווירה שידע לטפח סביבו מיור-גנרל אורד וינגייט המנוח. אווירה של מאמץ דרוך להשגת המטרה, של הפעלת כל אחד, זקן וצעיר ב מ ל ו א